

דף קנ.

עין משפט א.

או"ח סימן שז סעיף ב

ב. אסור לשכור פועלים בשבת ^ט ולא לומר לא"י לשכור לו פועלים בשבת ^ז, אפי' שאין הישראל צריך לאותה מלאכה רק לאחר השבת, דכל מה שאסור לעשותו אסור גם לומר לא"י לעשותו, גם לומר לו קודם השבת ^כ לעשותו בשבת אסור, אבל מותר לומר לא"י אחר השבת למה לא עשית דבר פלוני בשבת, אע"פ שמבין שרצונו שיעשה בשבת הבאה ^ל.

מוחל לו שכנגדו בעין יפה, ואע"פ שאינו גזל גמור ואינו אסמכתא, וכל גזל מדבריהם אינו פסול בגלל זה אלא אם הוא אוכל ממנו, וכמו שכתב בסי' ל"ד, ומטעם זה אפי' שיש לו מלאכה אלא שאינה מספקת לו לאכילתו ולשאר צרכיו וצריך לאכול ג"כ ממה שהרויח מהשחוק הזה ה"ז פסול. ודוקא במשחק עם ישראל אבל עם גוי לא גזרו עליו כיון שאינו גזל גמור.

והחולקים על הרמב"ם ס"ל דטעם הפסול של משחק בקוביא והדומה משום שאינו יודע בישובו של עולם לידע כמה קשה הרווחת המעות על בני אדם, וע"כ ניקל בעיניו להעיד שקר ומטעם זה אף שיש לו ממון אחר ואינו אוכל מזה כלל, ג"כ נפסל אלא א"כ יש לו מלאכה אחרת שיודע על ידה קושי של הרווחת הממון אז אינו בא להעיד עדות שקר ואז אינו נפסל לשום דבר, ע"כ ע"ש. ועיין במש"כ במנחת אשר סי' ל"ד אות מ"ב.

ט. דוקא לדבר הרשות, אבל לדבר מצוה מותר לשכור פועלים, מיהו בח"א כלל ס"א כתב לאסור גם לדבר מצוה, כה"ח אות י"ב.

י. ודוקא בדבר שלכל הפחות יש בו משום שבות, אבל אם אין בו רק חומרא, לא גזרו, מ"א ס"ק ב'.

וכן אסור לומר לא"י בע"ש לשכור לו פועלים בשבת, או לומר לו בשבת שישכור לו אותם אחר השבת, כה"ח אות י"ד.

יא. אסור לומר לא"י שיאמר לא"י אחר לעשות מלאכה דזה שבות אחד, ודלא כמי שכתב דזה שבות דשבות ומותר לצורך או לצורך מצוה. כה"ח אות ט"ו. ובענין איסור אמירה לגוי בשבת אם איסורו מן התורה או מדרבנן בשדי חמד בכללים מערכת אלף אות קס"ד הביא מחלוקת הפוסקים בזה.

כ. ואפי' לשכור לו בשבת כדי לבנות לו ביום חול דהוי שבות ג"כ אסור. וכן דעת רבינו סעדיה גאון, אבל דעת הרשב"א בסי' תתע"ה משמע דמותר לומר לעכו"ם בע"ש לשכור לו פועלים בשבת לבנות בחול, וכך כתבו עוד הרבה פוסקים דאין איסור רק לומר לו בע"ש שיעשה בשבת. כה"ח אות י"ז.

לב. והדברים כפשטן הם תמוהין, וע"כ אין להקל בזה אלא בדבר שאין גוף הישראל נהנה ממנו, כה"ח אות י"ט. ומ"ב אות י"א. ואולי לדעת מרן הערה על העבר דינה כרמז ולא הוי אמירה לעשות ועיין לקמן בס"ק כ"ד.

לד. ומש"כ הרמ"א בסעיף כ"ב דאסור ברמז היינו בשבת עצמו אסור גם ברמז, מ"ב אות

אור"ח סימן שז סעיף א

עין משפט ב.ג.

א. מהכתוב "וכבדתו מעשות דרכך ממצוא חפצך" דרשו חז"ל חפצין אסורים ואפי' בדבר שאינו עושה שום מלאכה כגון רק לעיין בנכסיו ולראות מה צריך למחר^מ, וכן ללכת לפתח העיר כדי שימהר לצאת בצאת השבת לבית מרחץ^ז אסור. וכן אין מחשיכין על התחום^ס כדי לשכור פועלים.

הגה: וה"ה דאסור לטייל בשבת^ע כדי למצוא סוס או רכב או ספינה.

א. ב. מחשיך אדם על התחום להביא בהמתו שיצאה מחוץ לתחום, וי"א דאם אין הבהמה יכולה ללכת ברגליה כגון בטלה קטן אינו רשאי להחשיך עליו כיון דאינו רשאי להביאו שאסור בטלטול כבעל חי שהוא מוקצה.

אור"ח סימן שז סעיף ה

ח. ח. יכול לומר לחבירו לעיר פלונית סמוכה אני הולך^פ למחר וכן מותר לומר לו תלך עמי לעיר הסמוכה פלונית למחר, כיון שהיום יכול

י".
מ. שבת ק"נ, ועירובין ל"ח-ל"ט. ואסור לאדם ללכת בתוך שדותיו וגנותיו לראות מה הן צריכין ואיך פירותיהן שהרי עוסק בחפציו בשבת, ואפי' שאינו ניכר כלל אסור. ח"א אות ב'.
נ. שכן היו בזמנם בתי מרחצאות מחוץ לעיר.
ס. היינו לקרב עצמו בשבת עד סוף התחום ולהחשיך שם שיהיה קרוב למקום הפועלים, אבל על דבר המותר רשאי להחשיך כגון להביא בהמתו שיצאה מחוץ לתחום.
ע. משמע דאפי' בתוך התחום אסור והמ"א בס"ק ג' כתב דאינו אסור אלא דוקא שניכר הדבר שלצורך הסוס הוא מטייל, אבל לדעת הח"א כלל ס' אות ב' דגם זה נקרא עוסק בחפציו אע"פ שאינו ניכר כלל אסור, כה"ח אות ט'.
פ. וכן אסור לומר אני ארכוב למחר או אני נוסע למחר וצריך לזהר בזה, מ"א ס"ק י"א.

לילך לאותה עיר ע"י בורגנין^ז, וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר^ק לעשותו ביום שבת, ובלבד שלא יזכיר לו שכירות, אבל בדבר שאין בו היתר לעשותו בשבת, אפי' אם אין בו אלא איסור דרבנן, כגון שיש לו פירות חוץ לתחום^ר שהם מוקצים כיון שא"א לו להביאם בשבת אסור לומר ג"כ לחבירו שיביאם לו מחר, וכן אסור להחשיך עליהם כדי שימהר להביאם, אבל רק כדי לשמרם מותר.

הגה: ולא יאמר אעשה דבר פלוני למחר^ש אם דבר זה א"א לעשותו בשבת.

עין משפט ה. אר"ח סימן שז סעיף ז

ז. מותר לומר לחבירו בשבת האם נראה לך שתוכל להיות עמי במו"ש^ת, אע"פ שמתוך כך מבין^א שצריך אותו לערב לשכרו, אבל לא יאמר לו תהיה מוכן עמי לערב^ב.

עין משפט ו. אר"ח סימן עה סעיף ד

ה. אסור לקרות^ג כנגד ערוה אפי' של עכו"ם^ד וכן כנגד ערות קטן אסור.

- צ. אפי' אין שם בורגנין כיון שיש היתר ע"י זה מותר, ב"י וט"ז ס"ק ז'.
 ובורגנין היינו סוכות של שומרים שכל אחת מובלעת בתוך שבעים אמה וארבעה טפחים של חביתה, ועי"ז יכולים ללכת כמה פרסאות ועיין בסי' שצ"ח סעיף ה'-ו'.
 ק. כגון ע"י מחיצות, וגם דבר שמותר לומר לחבירו לעשותו למחר אסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת, ואפי' בדיעבד אסור, מ"א ס"ק י"ב.
 ר. ה"ה בתוך התחום אם הם מוקצים הדין כן, ט"ז ס"ק ח'.
 ש. ולא דוקא כשאומר לחבירו אלא אפי' לדבר בינו לבין עצמו אסור, כה"ח אות ע"ו.
 ת. דהוי כהרהור ומותר וא"כ גם לא"י מותר, כה"ח אות ס"ב.
 א. דרמיזה מותר, אבל למלאכה הנעשית בשבת אסור גם ברמיזה, שם אות ס"ד מרדב"ז.
 ב. שגם בלשון "תהיה נכון עמי" הוי דיבור ממש ואסור, אם לא שזה לדבר מצוה.
 ג. אבל מותר להרהר בד"ת כנגד ערוה, פר"ח אות ג', וכ"כ המ"א בסי' פ"ה ס"ק ב'. וכן מותר להרהר בד"ת כשהוא ערום וע"כ ההולכים לטבילה ומהרהרים כוונות בשעת טבילה מותר, ובלבד שלא יוציאו בפיהם איזה פסוק, ווידוי במים מותר דאינו אומר שום אזכרה. כה"ח אות כ"ח.
 ד. אבל כנגד ערות בהמה מותר לקרות, פר"ח אות ד'. כה"ח אות כ"ט.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: ויש מתירין כנגד ערות קטן^ה כל זמן שאינו ראוי לביאה, וכן עיקר.

עין משפט ז.ז.ט.ג.

או"ח סימן שו סעיף ו

ו. ז. חפצי שמים מותר לדבר בהם בשבת כגון חשבונות של מצוה^י ולפסוק צדקה^ז ולפקח על עסקי רבים^ח, וכן לשדך ולאריס^ט, ללמד תינוק אומנות^י והיינו לדבר אם רוצה להשתכר, אבל לשוכרו בשבת ולהזכיר לו סכום מעות אסור.

הגה: י"א דבמקום שנוהגים ליתן לקורא בתורה לעשות מי שברך ונודרים לצדקה לחזן אסור לפסוק בשבת כמה יתן, אך המנהג להקל^כ כיון

ה. ווע"כ מקילין בשעת מילה ועוד דשם עוסק בקדושה להוריד הערלה, ועיין בכה"ח אות ל"א. אך משמעות דעת מר"ן לאסור אפי' בקטן בן יומו כדעת הרמב"ם, ועיין בכה"ח אות ל"ב. מיהו אם קרא כנגד קטן שאינו ראוי לביאה אין מחזירין אותו, שם אות ל"ג. וקטן שאינו ראוי לביאה היינו קודם גיל ט' שנים.

ו. ומותר לחשב מה שצריך לסעודת מצוה, כתובות דף ה', מ"א ס"ק י'.

ז. וְאִם דָּאִין מְקַדִּישִׁין בַּשַּׁבָּת כַּמ"ש בְּסִי' שֶׁל"ט סעיף ד', כתב הר"ן שלא אסור אלא להקדיש כלי ידוע משום דנראה כמקח וממכר אבל לא אסור לחייב עצמו לגבוה בדיבורו, ועיין עוד בכה"ח אות מ"א.

ודוקא קניית המצוה מותר אבל קניית מקומות בביהכ"ס דזה דבר שיש בו ממש אסור, וכן אתרוגים לאחר גמר מצוותן מן הקהל אין לזה היתר בשבת, ויש לזוהר בזה, כה"ח אות מ"ב.

ו. כתב הב"י בסי' תקכ"ז דהמרדכי סובר דאסור לתת לחבירו בשבת ויו"ט מתנה אלא לצורך מצוה או לצורך שבת, מ"א ס"ק ט"ו, כה"ח אות מ"ד.

אסור ליתן לחבירו משכון אלא א"כ לצורך שבת או צורך מצוה, שם אות מ"ה.

ז. ומתנות לחתן וכלה אפשר דלשמח אותם ופעמים הם עניים מותר. שם.

בשו"ת כתב סופר חא"ח סי' נ"ט התיר לתת פרתו לגוי בשבת במתנה לפני שתלד כדי להפקיע ממנה קדושת בכור, ועכ"פ המיקל לא הפסיד. כה"ח אות מ"ח.

מקח וממכר בשבת בין בפה ובמסירה אסור גזירה שמא יכתוב. רמב"ם פ' כ"ג הלכה י"ג.

ח. פי' לעיין ולחקור בדברים בלא מלאכה.

ט. ויש לזוהר שלא לקנות בקנין סודר רק בתקיעת כף לבד. כה"ח אות נ'.

י. דזה ג"כ מצוה, שאם אין לו אומנות עוסק בגזל, מ"א ס"ק י"ג. ועיין בסוף קידושין איזה אומנות מצוה ללמד את בנו, וגם צריך שיעשה אצל אומן ירא שמים שלא ילמד ממעשיו.

כ. גם אם החזן עשיר כיון שנותנים לו זה כדי שיתפלל הוי צורך מצוה, מ"א ס"ק ט"ו. ואסור להביא בשבת לביהכ"ס דבר ואפי' ס"ת כדי להקדישו ויש לזוהר להקדישו מע"ש.

ו לקרוא עיתונים אסור כיון שיש בהם ידיעות במשא ומתן כ"כ בשאלת יעב"ץ סי' קס"ב. ועיין בכה"ח אות ס' בנשבע לפרוע ליום פלוני וחל אותו יום בשבת.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

שמותר לפסוק לצדקה.

עין משפט כ.

א"ח סימן שז סעיף ז

עיינ לעיל עין משפט אות ב.ג.

דף קנ:

עין משפט א.

א"ח סימן שז סעיף ז

עיינ לעיל דף קנ. עין משפט אות ה

עין משפט ב.ג.

א"ח סימן שז סעיף ה ט

ח. יכול לומר לחבירו לעיר פלונית סמוכה אני הולך ל למחר וכן מותר לומר לו תלך עמי לעיר הסמוכה פלונית למחר, כיון שהיום יכול לילך לאותה עיר ע"י בורגנין ^מ, וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר ^נ לעשותו ביום שבת, ובלבד שלא יזכיר לו שכירות, אבל בדבר שאין בו היתר לעשותו בשבת, אפי' אם אין בו אלא איסור דרבנן, כגון שיש לו פירות חוץ לתחום ^ס שהם מוקצים כיון שא"א לו להביאם בשבת אסור לומר ג"כ לחבירו שיביאם לו מחר, וכן אסור להחשיך עליהם כדי שימחר להביאם, אבל רק כדי לשמרם מותר.

הגה: ולא יאמר אעשה דבר פלוני למחר ^ע אם דבר זה א"א לעשותו בשבת.

ט. מותר להחשיך לתלוש פירות ועשבים שבתוך התחום מגנתו, דלא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום ובדבר שניכר.

ל. וכן אסור לומר אני ארכוב למחר או אני נוסע למחר וצריך ליזהר בזה, מ"א ס"ק י"א.

מ. אפי' אין שם בורגנין כיון שיש היתר ע"י זה מותר, ב"י וט"ז ס"ק ז'. ובורגנין היינו סוכות של שומרים שכל אחת מובלעת בתוך שבעים אמה וארבעה טפחים של חברתה, ועי"ז יכולים ללכת כמה פרסאות ועיין בסי' שצ"ח סעיף ה' ו'.

נ. כגון ע"י מחיצות, וגם דבר שמותר לומר לחבירו לעשותו למחר אסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת, ואפי' בדיעבד אסור, מ"א ס"ק י"ב.

ס. ה"ה בתוך התחום אם הם מוקצים הדין כן, ט"ז ס"ק ח'.

ע. ולא דוקא כשאומר לחבירו אלא אפי' לדבר בינו לבין עצמו אסור, כה"ח אות ע"ו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ד.

א"ח סימן שו סעיף ג

ג. ד. מחשיכין על התחום לעשות צרכי כלה או צרכי מת^ב, ויכול ג"כ לומר לחבירו שיחשיך כדי שיביא לו ובלבד שלא יזכיר לחבירו סכום מקח^ז בסך ידוע.

לקח מחבירו לפני שבת בשמונה לא יאמר לו בשבת תן לי בשנים ואני אהיה חייב לך עשרה^ק.

הגה: ואם א"א בלי שיזכיר לו סכום מקח והוא דבר מצוה מותר^ר, ויש אוסרין בכל ענין וכן עיקר.

עין משפט ה.

א"ח סימן רצט סעיף י

י. ט. אסור לעשות שום מלאכה^ש קודם שיבדיל, ואם הבדיל בתפלה מותר, ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה אומר ברוך המבדיל בין קודש לחול בלא שם ומלכות^ת.

הגה: גם נשים שאינן מבדילות בתפלה יש ללמדן שיאמרו ברוך המבדיל בין קודש לחול קודם שיעשו מלאכה.

וי"א דכל זה במלאכה גמורה כגון כותב ואורג אבל הדלקת הנר או הוצאה מרשות לרשות^א א"צ ליזהר בזה.

פ. דלצורך מצוה התירו בין להחשיך כדי להביא, בין לומר לחבירו בשבת שילך למקום פלוני למחר.

צ. דאין באמירה זו שום מצוה אלא הצלת ממונו וע"כ אסור, ב"י.

ק. אפי' לצורך מצוה, והטעם דצירוף זה שאני אהיה חייב עשרה אין בו צורך מצוה.

ר. וילדעת מר"ן השו"ע סכום המקח אסור בכל אופן אפי' בדבר מצוה.

ש. אפי' דברים האסורים מדרבנן.

ת. ו"מ אסור לאכול עד שיבדיל על הכוס, מ"א ס"ק י"ג. וביו"ט שחל להיות במו"ש אומר ברוך המבדיל בין קודש לקודש.

י. וי"א דגם המבדיל בתפלה צריך לומר המבדיל בין קודש לחול קודם שיעשה מלאכה, אך טוב ליזהר שלא יעשה מלאכה עד אחר ההבדלה על הכוס, כה"ח אות נ"ט.

א. וכתב הלבוש דזה מנהג של שטות דמה הבדל בין אבות מלאכות, כה"ח אות ס"ג. והנוהגים להקל לעשן לפני הבדלה על הכוס יש להם על מה לסמוך, אך בעל נפש יחוש לעצמו ולא יעשן עד שיבדיל על הכוס, כה"ח אות ס"ה.

י. ומה שאמרו דהעושה מלאכה במו"ש אינו רואה סימן ברכה היינו קודם ההבדלה. שם

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

ומזה נתפשט המנהג להקל שמדליקים נרות מיד כשאמרו הקהל ברכו, אבל העיקר כסברא ראשונה שאין חילוק בין מלאכה גמורה להדלקה.

הגה: י"א שיש לדלות מים בכל מו"ש כי בארה של מרים סובב בכל מו"ש כל הבארות, וכל מי שפוגע בו וישתה ממנו יתרפה מכל תחלואיו ולא ראיתי למנהג זה.

הגה: מי שמוסיף מחול על הקודש, אם מותר לו לומר לאחר שהבדיל לעשות לו מלאכה, עיין בסי' רס"ג.

עין משפט ו. אר"ח סימן רצד סעיף א

א. אומרים הבדלה בתפלה בחונן הדעת², ואם טעה ולא הבדיל משלים תפלתו ואינו חוזר³, שצריך להבדיל על הכוס, אבל אם טעם קודם שהבדיל^ד על הכוס צריך לחזור ולהבדיל בתפלה^ה.

עין משפט ז. אר"ח סימן רצט סעיף י
עיין לעיל עין משפט אות ה

באות ס"ו.
 ומהרי"ל היה מקפל מיד טלית מצוה כדי להתעסק במצוה מיד, ואם לא קיפלו ועבר הלילה ינערנו תחלה, כה"ח אות ס"ז.
 ב. ברכות ל"ג, ופסחים קי"ג. והטעם משום שאסור לתבוע צרכיו קודם ההבדלה, ועוד שאם אין בינה אינו יודע להבדיל.
 ומהרי"ל אם נאנס ולא התפלל ערבית במו"ש שמתפלל בשחרית שתיים, ראשונה שחרית והשניה לתשלומין יש מחלוקת אם אומר אתה חוננתנו בשניה ושב ואל תעשה עדיף, כה"ח אות ג'.
 וכן אונן אחר הקבורה כשמתפלל שחרית אחר הקבורה לא יאמר אתה חוננתנו בתפלתו, שם באות ה' מברכי יוסף.
 ג. ואסור במלאכה עד שיאמר המבדיל בין קודש לחול, מ"א ס"ק ב'.
 ד. או עשה מלאכה קודם שהבדיל על הכוס, והיינו בלא אמר ברוך המבדיל בין קודש לחול, ועיין בב"ה שהביא מחלוקת בזה.
 ה. הגם שקיי"ל אם טעם מבדיל כמ"ש בסי' רצ"ט סעיף ה', מ"מ כיון שאכל באיסור קרינן ביה טעה וצריך לחזור ולהתפלל, ב"י, וט"ז ס"ק ב'. ואחרי שחזר והבדיל בתפלה מבדיל על הכוס, ואם טעה והבדיל על הכוס לפני שחזר להתפלל אפשר דא"צ לחזור ולהתפלל, ממשב"ז, כה"ח אות י"א.
 וכן שאומר מדע והשכל יזהר לומר עם שייך שמאלית שלא ישמע ח"ו שיכול בנים ח"ו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com